

ARNO JUNDZE

Atgaisma

821.174-32
Ju 405

Grāmata izdota ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas situācijas un personāži ir izdomāti; jebkādas situāciju un tēlu sakritības ar īstenību uzskatāmas par nejaušību.

Natālijas Kugajevskas vāka dizains

Vāka noformējumā izmantota autora fotogrāfija.

Arno Jundze

ATGAISMA

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*

Projekta vadītāja un redaktore *Bārbala Simsons*

Korektore *Evija Stikute*

Mākslinieciskā redaktore *Māra Alševska*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4487.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana

vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums.

Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Arno Jundze, 2024

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2024

ISBN 978-9934-32-885-5

Saturs

Grēku nožēlošana.....	5
Un tu esi viens.....	24
Sentimentāls stāsts par sliktu boršču.....	39
Laika vecis un Elvis	58
Visi vīri kā vīri jeb Patiess stāsts par sniega puisēnu Uvi.....	69
Haralds ir traks	91
Domā, Edmund, domā	114
Pēcvārds.....	127

Grēku nožēlošana

– Dumjākais, ko jelkad kāds šai pasaulē izdomājis, ir grēku nožēlošana. Kā Tengizs Abuladze tai savā muļķīgajā filmā... Pelēkā inertā masa, kas veido jebkuras sabiedrības pamatu, nekad nenožēlos grēkus. Lumpenproletariātam viss ir vienkārši. Tam nav tik sarežģīta mehānisma kā sirdsapziņa. Tas allaž atradīs vienkāršāko ceļu, kā visu attaisnot, un dzīvos tālāk, it kā nekas nebūtu noticis. Tikai naīvie inteliģentiņi vaidēs, stenēs, pūtīs un birdinās asaras. Bet viņi ir margināļi, kuri nekad nav noteikuši toni tam, kā dzīvojam. Vai tu, dēls, arī gribi piederēt pie šiem muļķiem?

Lai nu ko, bet kaut ko tādu Ilgvars nekad nebija gaidījis. Nebija gaidījis no savas mammas, mūzikas skolas klavieru skolotājas, kura visu mūžu dzīvojusi citiem nesaprotamā dimensijā, bet pret pārējo pasauli izturējusies ar vieglu nicinājumu. Kā aisbergs pret Titāniku. Arī pret dēlu.

Viņu strīds izceļas ne no kā. Tā ir viena no retajām reizēm gadā, kad Ilgvars vispār apciemo mammu. Diena, kad viņi, ja nav svarīgāki darbi darāmi, piemin tēti, kurš deviņdesmito gadu vidū kādā oktobra vakarā gāja bojā banālā autoavārijā uz pēkšņi apledojuša ceļa. Lai kam ritot, Ilgvaram ir piemirsusies tās dienas notikumu secība. Arī pārsteidzošā un biedējošā sajūta, ka tēta vairs

nav un nebūs. Nekad. Viņam toreiz ir vēl pārāk maz gadu, lai saprastu, ko tas nozīmē. Tagad Ilgvars kā pa miglu atceras vairs tikai mammu ar zobos iespiestu cigareti sēžam pie virtuves galda. Mamma nekad nesmēķē dzīvoklī un nekad neļauj to darīt arī citiem, bet tajā liktenīgajā vakarā...

Ko nu vecas lietas cilāt? Laiks rit. Ilgvars ir pieaudzis, aizbraucis no mazpilsētas, izstudējis augstskolā, strādā vienā no labākajiem savas valsts medijiem. Viņš ir žurnālists ar filozofa izglītību. Dzīvei ritot, Ilgvars iemācījies samierināties arī ar to, ka mamma nav nekāda maigā būtne. Smieklī, mīlums un jautrība, ja tādi vispār bijuši, palikuši pagātnē kopā ar mirušo tēti. Mamma vēsums pret dēlu ietekmējis abu turpmākās attiecības. Tās ir distancētas. Tomēr Ilgvars visu saprot un nepārmē. Mamma vienkārši tāda ir. Viņa nav ļauna vai nemīl dēlu. Cilvēki piedzimst tik dažādi. Viens visu mūžu smejas draugu pulkā. Cits allaž nīkst viens un drūmi raugās pasaulē. Tā nu sagadījies. Ilgvars par to nedusmojas, bet arī īpaši neilgojas pēc mamma. Apciemo varbūt reizi vai divas gadā. Dažkārt piezvana, apvaicājas, kā klājas. Retu reizi mamma piezvana viņam. Piemēram, lai īsi apsveiktu dzimšanas dienā vai Ziemassvētkos. Reizēm viņi viens otram nepiezvana un neapsveic. Piezvana mēnesi pēc notikušā un pajautā – nu kā nosvinēji? Ar draugiem un draudzenēm par mammu Ilgvars runā izvairīgi un maz, parasti izlīdzoties ar paša izdomātu teicienu – visas mamma kā mamma, bet manējā ir mūzikas skolotāja.

Interesanti, ka Ilgvaram atšķirībā no mammas nav nekādu dotību mūzikā. Viņa mēģinājumi bērņībā uzspēlēt klavieres vainagojās vienīgi ar to, ka mamma strupi noteica: – Dēls, pat nepūlies, tev šai ziņā nekad nekas neiznāks. – Vecā, melnā pianīno vāks viņu dzīvokli kopš tā laika tiek turēts aizslēgts. Tas gan netraucē Ilgvaram būt rūdītam melomānam jau kopš skolas gadiem. Vecās kurpju kastēs viņš vēl tagad glabā rūpīgi vāktos to gadu ierakstus kasetēs un kompaktdiskos. *AC/DC, Depeche Mode, Britney Spears, Astor Piazzolla*. Šī kolekcija salasīta, mūziku pārrakstot no draugiem un paziņām, mainot. Piemēram *Status Quo* pret *U2*. Protams, no mūsdienu autortiesību viedokļa tolaik tas viss notiek nelegāli. Bet tā toreiz dara daudzi. Mamma mūzikas pirkšanai naudu nedod gandrīz nemaz, bet Ilgvars ir attapīgs puisis, ietaupa uz pusdienām, savāc kādus krāsainā metāla lūžņus un prot pie naudas tikt pats. Laikam ritot, viņa *Sony Walkman* kasetnieku nomaina tāds pats Ķīnā ražots disku atskaņotājs. Tad tiek izgudrots mp3 formāts. To laiku fotogrāfijās Ilgvars neiztrūkstoši ir puisis ar audio-austiņām uz galvas.

Tagad nekas daudz nav mainījies. Ilgvara divistabu dzīvoklī, kurā viņš pagaidām mitinās viens, visdārgākā manta ir augstas klases mūzikas atskaņotājs ar ļoti smalku skaņu sistēmu, kas klausīšanos padara par īpašu piedzīvojumu. Grūti saprast, kā vienā cilvēkā sadzīvo divas tik pretējas īpašības – “zilonis uzkāpis uz ausīm” un vajadzība pēc izmeklētas un smalkas skaņu baudas. Varbūt Ilgvars nemaz tik neapdāvināts nav un mamma toreiz, viņa bērņībā, vienkārši ir kļūdijusies.